

An aerial, black and white photograph of a wide, busy pedestrian street. Numerous people are walking in various directions, some in groups and some alone. The street is paved with light-colored material, and there are faint lines marking the path. The overall scene is one of a bustling public space.

Raad voor Rechtsbijstand

**Jaarplan 2025 en
Strategische agenda
2025-2027**

Onze maatschappelijke opgave

Missie

De Raad is in onze democratische rechtsstaat verantwoordelijk voor de optimale organisatie en het borgen van goede gesubsidieerde rechtsbijstand en mediation voor minder draagkrachtige burgers. Daarnaast voeren we (een deel van) de Wet schuldsanering natuurlijke personen en de Wet beëdigde tolken en vertalers uit.

“Het borgen van goede gesubsidieerde rechtsbijstand en mediation voor minder draagkrachtige burgers: dat is waar we voor staan.”

De Raad voor Rechtsbijstand maakt zich sterk voor toegang tot het recht in zowel Europees als Caribisch Nederland, voor minder draagkrachtige burgers door een goede organisatie van de gesubsidieerde rechtsbijstand (artikel 18 Grondwet).

34,4%
van de bevolking
is Wrb-gerechtigd
in 2023

Visie

Toegankelijke en efficiënte dienstverlening voor burgers en professionals: goede ondersteuning voor geschiloplossing en - indien nodig - voor rechtsgang.

Dienstverlening in samenhang met ketenpartners en professionals: vermijden van onnodige onderlinge bureaucratische processen voor burgers door soepele overgang in dienstverlening.

Kwaliteitsborging van de dienstverlening aan burgers.

Doorontwikkeling en innovatie van het stelsel in samenwerking met ketenpartners en professionals.

Onafhankelijke en onderbouwde rapportage over de werking van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand en de wettelijke schuldsanering.

Bijdragen aan vermindering van geschillen tussen burgers en overheid door signalering van overmatige juridisering en mee te denken over ondersteuning voor geschiloplossing.

Concreet wil de Raad voor Rechtsbijstand in 2025

Wet op de rechtsbijstand (Wrb)

- Voor circa 275.000 burgers adequate rechtsbijstand of mediation regelen door gekwalificeerde dienstverleners.
- Hierdoor zullen op basis van de Wrb 395.000 toekenningen voor rechtsbijstand worden afgegeven.
- De verdeling van de rechtsgebieden is als volgt:
 - Civil recht: 148.000
 - Bestuursrecht: 61.000
 - Asiel: 41.000
 - Straf regulier: 75.000
 - Straf ambtshalve: 50.000
 - Mediation: 15.000
 - Lichte Adviestoevoeging: 14.000
- Dat er 6.000 actieve advocaten en 700 mediators ingeschreven staan in het Register van rechtsbijstandverleners.
- Dat in 142.210 gevallen een burger voorzien is van rechtsbijstand in het kader van een piketdienst, wanneer deze burger zijn vrijheid is ontnomen.
- Dat 31.000 asielzoekers in aanmeldcentra zijn gekoppeld aan een advocaat.

Advocaten

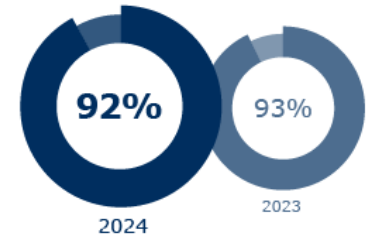
Mediators

Regelingen

Uitvoering geven aan de regelingen (toevoegingen):

- Herstelregeling KinderopvangToeslag: 12.000
- Uithuisplaatsing KinderopvangToeslag: < 100
- Regeling adviestoevoeging zelfredzaamheid: 5.000
- Regeling Mijnbouwschade Groningen: 500
- Gezag beëindiging en uithuisplaatsing: 5.000
- Klokkenluidersregeling: < 100
- Tijdelijke subsidieregeling rechtsbijstand bij beslag op inkomen of vermogen

Burgers met een hulpvraag voorzien in de best passende advocaat of mediator door middel van *Matching*. Daarnaast zorgen we ervoor dat burgers toegang hebben tot rechtsbijstand en niet tussen wal en schip vallen. In 2025 heeft de Raad specifieke aandacht voor toegang tot het recht voor arbeidsmigranten (zie advies RvA). Vanaf half april 2025 sluit de Raad aan bij het Project Arbeidsmigranten van het Juridisch Loket om de toegang tot het recht van arbeidsmigranten in Nederland te verbeteren.

Wsnp beëindigd met een schone lei

Wet schuldsanering natuurlijke personen

- Dat 300 bewindvoerders ingeschreven staan in het Register van bewindvoerders. Dat er een instroom van boven 2.500 zaken is.

Wet beëdigde tolken en vertalers

Dat er 3.000 personen* ingeschreven staan in het Register van beëdigde tolken en vertalers.

Noot: één persoon kan meerdere inschrijvingen hebben.

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

Door een duurzame, toegankelijke en efficiënte dienstverlening:

Alle aanvragen (inclusief regelingen) binnen de gestelde doorlooptijden verwerken met daarbij mensgericht werken als speerpunt.

Door te voldoen aan de huidige dienstverleningsstandaarden:

- **Digitaal ondersteuning van de processen**
 - Alle aanvraagprocessen toevoeging en vergoeding voor advocaten en mediators zijn gedigitaliseerd.
- **Transparantere processen (inzicht in aanvragen/proces door burger en advocaat of mediator)**
 - Het kiezen van de best passende advocaat of mediator en het aanvraagproces toevoeging is inzichtelijk op het portaal voor de burger en transparant weergegeven.
- **Transparantere besluiten (heldere en begrijpbare besluiten) en informatieverstrekking**
 - Alle besluiten zijn burgergericht geschreven en toegankelijker.
 - Het Wrb-portaal is toegankelijk voor de burger.
 - De websites van de Raad voldoen aan de digitale toegankelijkheidseisen.
- **Inclusiviteit van de digitale en niet-digitale burger**
 - Het aantal processen dat digitaal wordt aangeboden voor de burger is met 25% vermeerderd.
 - Het programma 'Vervanging applicatielandschap Wrb' zal de inclusiviteit van de dienstverlening vergroten door speciale aandacht te besteden aan mensen met visuele, digitale of taalkundige beperkingen. De service wordt o.a. verleend via telefoon, post en begrijpelijk taalgebruik.

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

- **Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp)**

- Monitoren van de effecten van de wetwijzigingen met als doel om oplossingen aan te dragen voor geconstateerde knelpunten (i.s.m. ketenpartners).
- Monitoren effecten nieuwe Regeling Toevoeging Bewindvoerders Wsnp III.
- Bestendigen bestand Wsnp-bewindvoerders.
- Verder intensiveren van voorlichting over de wijzigingen van de Wsnp en het arrangement.

- **Wet beëdigde tolken en vertalers (Wbtv)**

- Stimuleren van een jaarlijkse groei van Rbtv-tolken van 3% tot 5%, zodat de inzet van registertolken steeds breder plaatsvindt.
- Realiseren doorstroming van de Noodlijst naar B2-niveau en van B2-niveau naar C1-niveau o.b.v. interventies die in samenwerking met de intermediairs worden uitgewerkt en doorgevoerd.
- Vergroten aantal talencombinaties in het register. Op dit moment staan er in het Rbtv tolken voor 137 tolkcombinaties met Nederlands als brontaal (en aanvullend 64 tolkcombinaties vreemde taal/vreemde taal).
- Intensiveren samenwerking met andere registers met tolken (en vertalers) in Nederland en Vlaanderen.

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

Door mensgericht te werken

In individuele gevallen die schrijnend en hardvochtig uitpakken neemt de Raad daarom de verantwoordelijkheid om:

- Binnen onze mogelijkheden, deze toch toe te kennen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van discretionaire bevoegdheden.
- Hardheden in wet- en regelgeving systematisch te signaleren bij JenV.
- De Tijdelijke subsidieregeling rechtsbijstand bij beslag op inkomen of vermogen te monitoren en op basis daarvan voorstellen aan het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) de Wrb aan te passen.

Daarnaast het aantal afwijzingen analyseren en de motivering van besluiten verhogen.

Vervolg Ratz-rapport

Voorstellen aan het ministerie van Justitie en Veiligheid dat na de wetswijziging de Wrb conform artikel 18 Grondwet wordt uitgelegd en toegepast en in lijn met het Ratz- advies positief en adaptief kan functioneren.

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

Inzet op een preventiegerichte aanpak

- De ketenpartners verkennen langs de lijnen van het Ratz-rapport een concreet plan voor de inzet van mediators en advies van advocaten aan de eerste lijn en betrekken daarbij de inhoudelijke inzichten en ervaringen uit pilots in het kader van de stelselvernieuwing en uit de Maatschappelijk Effectieve rechtspraak. De Raad zal hierbij met name de *matching* en financiering uitvoeren.
- De Raad blijft signalen van hardheden melden bij het ministerie van Justitie en Veiligheid en neemt de signalen op in het jaarverslag en in de Stand van de Uitvoering. Ook worden de verschillende initiatieven op gebied van signalering in kaart gebracht en met ketenpartners afgestemd.
- De Raad onderzoekt of en zo ja, hoe structurele rechtsbijstand ingezet kan worden (de mogelijkheid om tegelijkertijd aan meerdere rechtzoekende burgers tegelijk recht te verlenen door het bundelen van dezelfde type zaken, dan wel zaken tegen dezelfde wederpartij).

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

Werken aan voldoende aanbod van sociaal advocaten

- De Raad verkent samen met de Nederlandse orde van advocaten en het ministerie van Justitie en Veiligheid hoe sociaal advocaten kunnen worden ontzorgd door de mogelijkheden voor indienstneming of andere varianten daarop te onderzoeken.
- De Raad onderzoekt hoe het aanbod van advocaten duurzaam op peil gebracht en bestendig kan worden door onder andere te kijken naar kantooresamenstelling en ondersteuning van de bedrijfsvoering (kantoor van de toekomst).
- De Raad intensificeert samen met de ketenpartners de inspanningen om studenten en net afgestudeerde juristen te interesseren voor de sociale advocatuur.
- Door extra subsidie kunnen rechtswinkels beter dan voorheen hun kweekvijverfunctie ontwikkelen.

Hoe wil de Raad voor Rechtsbijstand dit doen?

Kwaliteit van sociaal advocaten en mediators verhogen en borgen

- Door in samenwerking met onder meer de Nederlandse orde van advocaten en de Mediatorsfederatie Nederland een programma uit te voeren voor de kwaliteitsborging van sociaal advocaten en mediators. In het programma wordt een kwaliteitsbegrip ontwikkeld met bijbehorende instrumenten, waaronder *peer review* en standaarden (zie het advies van de Raad van Advies dat als bijlage bij de strategische agenda/het jaarplan is gevoegd).
- Door in samenwerking met het Juridisch Loket de mogelijkheden te verkennen om tot een gezamenlijke kwaliteitsborging van de diagnose te komen zodat de rechtzoekende zo snel mogelijk de passende hulp krijgt aangeboden.
- Door in overleg met het ministerie van Justitie en Veiligheid te verkennen hoe kwaliteitsinstrumenten en beloning van kwaliteit in de te wijzigen Wrb kunnen worden verankerd (zie het advies van de Raad van Advies).
- Door inzicht te krijgen in de kwaliteit door de feedbackloops en gebruikersevaluaties die het Kenniscentrum uitvoert (zie het advies van de Raad van Advies).

Wat gaat de Raad in 2025 doen aan de transitie, mensgericht werken en vernieuwing van ICT?

De transitie

- **Technisch:** Naar een geactualiseerd ICT-landschap met bijbehorende gemoderniseerde processen, dat wendbaar is voor toekomstige veranderingen. In 2025 worden hiervoor de volgende processen gedigitaliseerd: inschrijven en wijzigen gegevens advocaat en mediator, kiezen van de best passende advocaat en mediator, toevoegen en vaststellen voor advocaten en mediators, *legal aid* roosteren en plannen.
- **HRM:** De Raad voert het opleidingsplan mensgericht werken uit. Aan de hand van de 0-meting digifitheid worden ontwikkelactiviteiten uitgevoerd om alle Raadsmedewerkers digitaal fit te krijgen en te houden. Daarnaast een strategische personeelsplanning uitvoeren in het licht van de transitie en vervanging ICT. De kernwaarden van de Raad zijn vertaald naar concreet gedrag en Kritische GedragsIndicatoren om de cultuur en identiteit van de Raad te bestendigen. Talentmanagement integraal opnemen in het bestaande HR-instrumentarium.
- **Processen:** Actualiseren en renoveren van alle Wrb-processen, waarbij de kerntaken op een hedendaagse manier worden uitgevoerd. Burgers kunnen zich via eerstelijns partijen zoals het Juridisch Loket en Rechtswinkels bij de Raad melden, via de advocaat of mediator, of zich rechtstreeks bij de Raad melden om een passende dienstverlener te krijgen die hen bijstaat bij hun hulpvraag. Volledige uitwerking van de uitgangspunten van een hernieuwde controlesystematiek t.b.v. het gemoderniseerde proces. Daarnaast zet de Raad de *feedbackloop* actief in ter verbetering van het dienstverleningsproces.
- **Vernieuwde financieringssystematiek:** Een hedendaagse invulling van de kerntaken en de structurele inbedding van de financiering van de automatisering vragen om een herziening van de huidige financieringssystematiek. In 2024 opstellen van uitgangspunten voor de herziening door de Raad en het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Mensgericht werken

- Verdere introductie en ontwikkeling van de werkwijze om mensgericht te werken.
- Doorlopend: casusbesprekingen, beter motiveren van besluiten en interne opleidingen mensgericht werken.
- Team Kompas: aanvragen die zelfredzaamheid van de burger raken met elkaar bespreken vanuit verschillende perspectieven om zo het meest passende besluit te nemen.
- Professionalisering van het signaleringssysteem van de Raad.
- Nieuwe opzet en inrichting Kenniswijzer.

Vernieuwing van ICT

- Noodzakelijk, om beter te kunnen inspelen op veranderende wet- en regelgeving en om de burger optimaal te kunnen bedienen.
- Nieuwe applicaties verzorgen een geautomatiseerde afhandeling van eenvoudige processen waardoor er meer focus en tijd is voor complexere aanvragen.

Wat heeft de Raad nodig in 2025 om zijn doelen te bereiken?

- Blijvende support vanuit JenV om te investeren in de sociaal advocatuur en mediation.
- Actuele afspraken omtrent gegevensdelingen met ketenpartners conform wet- en regelgeving.
- Instandhouding van de goede betrekkingen met de ketenpartners.
- Ruimte voor de Raad en ketenpartners bij de vormgeving en uitvoering van de taken in het stelsel (het hoe).
- Continuïteit met betrekking tot de prioriteiten zoals nu voorzien. Niet te veel ad hoc opdrachten en de Raad moet reëel kunnen aangeven wat er mogelijk is.
- Passende financieringssystematiek voor de apparaatskosten.

Strategische agenda 2025-2027

Wat wil de Raad voor burgers en advocaten/mediators*?

- **Passende rechtshulp voor de burger**
Door vroegtijdig de best passende dienst en advocaat/mediator aan te bieden voor de hulpvraag van de burger (*matching*). Hiertoe is intensieve samenwerking met eerstelijnsorganisaties en *up to date* ICT essentieel.
- **Meer mensgericht werken**
Door als het ontzeggen van de toegang tot het recht in individuele gevallen schrijnend en hardvochtig uitpakt, gebruik te maken van de mogelijkheden van de Raad om deze toegang alsnog te verstrekken. Daarnaast met ketenpartners en netwerkpartners via o.a. onderzoek door het Kenniscentrum in beeld brengen welke verborgen groepen (nog) geen gebruik maken van het stelsel en gezamenlijk zoeken naar oplossingen voor obstakels in de toegang tot het recht. En door actief in te zetten voor de herijking van de Wrb.
- **Betere kwaliteit van de dienstverlening** voor de burger. Door via een feedbackloop het blijvend verbeteren van de dienstverlening.
- **Beter inzicht in en betere regie voor de burger** over (de oplossing van) de eigen hulpvraag en de veilige verwerking van zijn gegevens.
- **Doelmatigheid vergroten** van het stelsel, door snel de adequate hulp te bieden en als nodig terug te verwijzen naar de eerste lijn.
- **Structureel reële vergoeding** voor advocaten/mediators om ook duurzaam dienstverlening aan te kunnen bieden voor de burger.
- **Betere kennisbasis ontwikkelen voor het stelsel** door onderzoek en feedbackloops de kennis over en inzicht in het stelsel steeds te verbeteren.

**Indien 'advocaat/mediator' genoemd wordt, kan ook gelezen worden 'andere professionals die rechtsbijstand verlenen in het kader van de Wrb (artikel 13 Wrb).'*

Om dit te realiseren voert de Raad vijf kerntaken uit

De komende jaren werkt de Raad toe naar het **hedendaags uitvoeren** van zijn **kerntaken** in de complete dienstverlening.

Houden en beheren van een register van advocaten en mediators

De Raad beheert een register waarin advocaten en mediators zijn ingeschreven die voldoen aan kwaliteitseisen die de Raad aan hen stelt via de inschrijving. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met de beroepsorganisaties.

Ontwikkelen en onderhouden van een dienstencatalogus van beschikbare diensten en advocaten/mediators

De Raad ontwikkelt en onderhoudt een dienstencatalogus voor specialistische hulp van advocaten en mediators passend bij de hulpvraag van de burger. Elke dienst bevat de beschreven en bewezen aanpak, aard en omvang van de dienstverlening en advocaten/mediators die deze dienst aanbieden.

Borgen van de kwaliteit van de aangeboden diensten op basis van een breed spectrum aan criteria

Om de kwaliteit van de geboden dienstverlening binnen de gesubsidieerde rechtsbijstand te borgen, maakt de Raad gebruik van onder meer het opstellen en bijhouden van kwaliteitseisen. Een kwaliteitskader met criteria voor goede rechtsbijstand wordt samen met ketenpartners ontwikkeld. Op basis van periodiek onderzoek, data en praktijkervaring blijven de kwaliteitscriteria voor een lerend stelsel *up to date*.

Matchen van de hulpvraag van de burger met de passende dienst en dienstverlener

De Raad zorgt voor een laagdrempelig proces voor de burger en *matcht* de hulpvraag van de burger en de meest passende dienst en advocaat/mediator. De Raad selecteert daarvoor een aantal kwalitatief geschikte dienstverleners die de dienst aanbieden en die passen bij de door de burger opgegeven voorkeuren.

Monitoring en evaluatie van het stelsel via onder meer de jaarlijkse Stand van de uitvoering Rechtsbijstand

De Raad brengt een leercurve aan in het hele dienstverleningsproces zodat dit snel aangepast en verbeterd kan worden. De Raad zet kwaliteitsinstrumenten in voor monitoring en evaluatie zoals enquêtes. Daarmee onderzoekt de Raad hoe burgers de werkwijze ervaren en of zij goed geholpen worden. De Raad verbetert daarnaast de kwaliteit van de dienstverlening van advocaten/mediators via collegiale toetsing en *peer review* en monitort. Door feedbackloops borgt de Raad de kwaliteit van de diensten in een duurzaam stelsel.

An aerial, high-angle photograph of a soccer game. The field is a bright, uniform white, and the players are represented by dark, solid black silhouettes. The players are scattered across the field in various positions, some appearing to be in motion. The overall image has a grainy, high-contrast quality, typical of a photocopy or a low-resolution scan.

Raad voor Rechtsbijstand

**Eenieder, ook minder draagkrachtig,
kan zich in rechte laten bijstaan (naar artikel 18 Grondwet).**